

STANOVISKO VLÁDY

**k návrhu poslanců Vojtěcha Filipa, Stanislava Grospiče, Jiřího Valenty a Miloslavy
Vostré na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů,
ve znění pozdějších předpisů
(sněmovní tisk č. 638)**

Vláda na své schůzi dne 25. listopadu 2019 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k němu **nesouhlasné stanovisko**, a to zejména z těchto důvodů:

1. Vláda upozorňuje, že problematika opatření směřujících k ochraně řádného plnění úkolů veřejnoprávních médií před nebezpečími, která by plynula z možného střetu zájmů „profesionálních novinářů“, do oblasti upravené zákonem o střetu zájmů tematicky vůbec nepatří. Zákon o střetu zájmů upravuje jen specifickou výšeč problémů, a to konkrétně střet zájmů osob, které disponují určitými politickými, mocenskými, rozhodovacími, řídicími či kontrolními kompetencemi.
2. Podle přesvědčení vlády nelze s ohledem na okruh veřejných funkcionářů, na které se zákon o střetu zájmů v současné době vztahuje, považovat zařazení novinářů České televize a Českého rozhlasu do takto vymezeného okruhu osob za důvodné ani za vhodné. Obě instituce navíc nedisponují pravomocemi, které by odůvodňovaly podřazení novinářů v nich působících zákonu o střetu zájmů.
3. Vláda dále upozorňuje, že Česká televize i Český rozhlas a jejich novináři se musí řídit jasně stanovenými pravidly, konkrétně jde například o zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Situaci střetu zájmů v prostředí Českého rozhlasu a České televize již v současné době regulují kodexy těchto veřejnoprávních médií. Dohled nad poskytováním veřejné služby v oblasti rozhlasového a televizního vysílání, včetně plnění povinnosti poskytování objektivních, ověřených a vyvážených informací pro svobodné vytváření názorů, svěřují zákony zástupcům veřejnosti v podobě Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, Rady České televize a Rady Českého rozhlasu.

4. Vláda nemůže souhlasit s argumentací předkladatelů, že Česká televize a Český rozhlas neposkytují objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů. Předkladatelé v tomto směru bez dalšího upřesnění odkazují na „stovky stížností občanů (koncesionářů) a kritická hodnocení ze strany Rady pro rozhlasové a televizní vysílání“. Tuto argumentaci nelze považovat za relevantní, neboť není podložena žádnými statistickými údaji. Samotný údaj o počtu stížností podávaných občany nemá žádnou vypovídací hodnotu o tom, nakolik je či není naplněna konkrétní povinnost. Vypovídací hodnotu by měl teprve údaj o tom, kolik z těchto stížností bylo shledáno oprávněnými, v kolika zahájených správních řízeních došlo k uložení sankce a kolik z těchto řízení se týkalo nedodržení zásad objektivit a vyváženosti.
5. Pro úplnost vláda uvádí, že od roku 2011 nebyla České televizi ani v jednom případě pravomocně uložena pokuta za porušení povinnosti dodržovat zásady objektivit a vyváženosti v pořadech, jak vyplývá z výročních zpráv o činnosti České televize za období od roku 2011 nebo zpráv o stavu soudních a správních řízeních za jednotlivé roky od roku 2011, které jsou dostupné na internetových stránkách České televize.
6. Stejně tak vláda nemůže souhlasit s argumentací, že je navrhovaná změna, tedy mimo jiné povinnost jednotlivých novinářů podávat oznámení o osobním zájmu, o činnostech, majetku, příjmech a závazcích, nezbytná k zajištění transparentního způsobu hospodaření České televize a Českého rozhlasu. Obě instituce jsou právními osobami zřízenými zákonem, které hospodaří se svým vlastním majetkem, přičemž stát za jejich závazky neodpovídá. Jejich hospodaření je tedy zcela odděleno jak od státního, tak ostatních veřejných rozpočtů. Obě instituce se musí při svém hospodaření řídit jasně stanovenými zákonnými pravidly, přičemž transparentnost jejich hospodaření kontrolují jak Rada České televize a Rada Českého rozhlasu, tak Poslanecká sněmovna, které jsou předkládány výroční zprávy o hospodaření obou provozovatelů vysílání.
7. Vláda má současně pochybnost o ústavní souladnosti navrhované právní úpravy, neboť uplatněním oznamovací povinnosti podle zákona o střetu zájmů by došlo k zásahu do práva na ochranu soukromí, a je tak otázkou, zda je intenzita zásahu do ochrany soukromí přiměřená sledovanému cíli, tedy zlepšení přehledu o majetkových poměrech „profesionálních novinářů České televize a Českého rozhlasu“ za účelem předcházení nebo identifikace možného střetu zájmů. Právo na informace ve veřejném zájmu totiž není právem absolutním. Pokud jeho výkon zasahuje do práva na ochranu soukromého života chráněného čl. 10 Listiny základních práv a svobod a článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je nutno v každém jednotlivém případě tato práva poměřovat a zajistit mezi nimi spravedlivou rovnováhu. Právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého života a právo na informační sebeurčení umožňují jednotlivci spoléhat na své právo na soukromí z hlediska dat, která

jsou o něm shromažďována, zpracována a šířena. Pro jejich omezení musí být adekvátní důvody, které vláda v daném případě neshledává.

8. Vláda rovněž vyjadřuje pochybnost o souladu navrhované právní úpravy s právem Evropské unie. Soft-law povinnost členských států "*zvážit zavedení účinných systémů zveřejňování majetkových příznání příslušných veřejných činitelů*" vyplývá z čl. 52 odst. 5 Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci, ke které přistoupilo Evropské společenství prostřednictvím rozhodnutí Rady 2008/801/ES ze dne 25. září 2008, čímž byla tato úmluva inkorporována do práva Evropské unie. Ačkoli úmluva OSN nezapovídá jejím signatářům rozšířit její působnost i na další osoby, měla by být vykládána v souladu s Listinou základních práv Evropské unie (viz její čl. 51). Opatření navržené předloženým návrhem by tak nemuselo být hodnoceno jako proporcionální zejména v kontextu čl. 11 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie, který zaručuje svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků, a dále v kontextu čl. 7 Listiny základních práv Evropské unie, který zaručuje ochranu soukromí.
9. Za problematické považuje vláda použití pojmu „profesionální novinář“. Jedná se o slovní spojení, které není právnímu řádu známé. Rovněž důvodová zpráva předmětný pojem blíže nevymezuje. Výklad tohoto neurčitěho pojmu by tak byl zcela nejasný ve vztahu k okruhu osob, které by byly v jeho důsledku považovány za veřejné funkcionáře.
10. Vláda upozorňuje, že návrh trpí i legislativně technickými nedostatky. Úvodní věta čl. I novely obsahuje neúplný výčet novel a dále několikeré opakování jedné z novel zákona o střetu zájmů. Pokud jde o umístění spojky „nebo“ mezi poslední dvě možnosti výčtu, tuto skutečnost vlastní text novely zákona vůbec neupravuje, na rozdíl od jeho promítnutí do přiloženého platného znění části zákona s vyznačením navrhovaných změn. Vláda vyjadřuje pochybnost i nad úpravou nabytí účinnosti zákona dnem jeho vyhlášení. Zákon o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv podmiňuje nabytí účinnosti právního předpisu již dnem jeho vyhlášení naléhavým obecným zájmem. Ten však v důvodové zprávě není vyjádřen, ani jej nelze v navržené změně spatřovat.